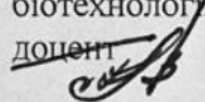

1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Спеціальність 211 «Ветеринарна медицина»

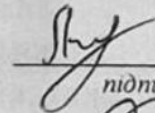
ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри акушерства і
біотехнології репродукції тварин,
доцент

Івасенко Б.П.
"10" 05 2025 р.

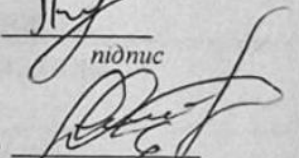
КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

ДІАГНОСТИКА, ПОШИРЕННЯ ТА ЛІКУВАННЯ СУК ЗА МЕТРИТУ

Виконала Лифар Є.В.

підпис

Керівник доцент, Єрошенко О.В.

підпис

Рецензент

вчене звання, прізвище, ініціали, підпис

Я Лифар Є.В. засвідчую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

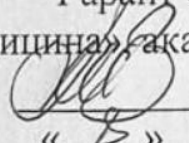
Біла Церква–2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Спеціальність 211 „Ветеринарна медицина”

„ЗАТВЕРДЖУЮ”

Гарант ОП 211–«Ветеринарна медицина» академік НААН України

М. В. Рубленко
« 5 » 09 2025 року

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу здобувачу

Лифар Єлизавети Василівни

Тема: „Діагностика, поширення та лікування сук за метриту”

Затверджено наказом ректора № ____ від _____

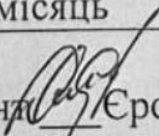

Термін здачі підготовленої студентом кваліфікаційної роботи в деканат: -
до „ ” _____ 2025 року.

Перелік проблем, що розробляються в роботі. *Початкові дані:*

1. Моніторинг з теми роботи даних літературних джерел.
2. Складання плану послідовності опрацювання питань досліджень.
3. Поетапне виконання експериментальної роботи згідно плану помісячно.
4. Розгляд зробленої роботи та статистична обробка цифрових даних.
5. Друкування і рецензування роботи. Встановлення проценту плагіату.

Календарний план реалізації роботи здобувача вищої освіти

Фаза виконання	Виконання плану робіт (помісячно)	Мітка про виконання
Опрацювання літератури	Січень-квітень місяці	Здійснено
Методична робота	Березень-травень місяці	Виконано
Експериментальна фаза	січень - червень місяці	Зроблено
Оформлення роботи	Травень міс.	Виконано
Моніторинг плагіату	червень місяць.	Проведено
Рецензування	травень міс.	Так
Розгляд на кафедрі	червень місяць	Обговорено

Керівник кваліфікаційної роботи, доцент Єрошенко Олександр Валентинович
Здобувач вищої освіти Лифар Єлизавета Василівна
Дата отримання завдання „6” вересня 2024р.

**ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ,
ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ**

УЗД – Сонографія

ЗМІСТ

	Стор.
ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ	2
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ	3
ЗМІСТ	4
РЕФЕРАТ	5
ANNOTATION	7
ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ	11
1.1. Діагностика запальних процесів матки у сук.	11
1.2. Методи лікування сук за метриту	17
1.5. Заключення з огляду літератури.	20
РОЗДІЛ 2. ВИБІР НАПРЯМІВ ДОСЛІДЖЕНЬ, МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ВИКОНАННЯ РОБОТИ	21
2.1. Матеріали і методи дослідження	21
2.2. Схема проведення досліджень	23
2.3. Характеристика ветеринарної клініки	23
РОЗДІЛ 3. РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	27
3.1. Визначення поширеності патології матки у сук	27
3.2. Діагностика метриту у сук	31
3.3. Стан гематологічних показників сук за метриту	35
3.4. Визначення ефективності лікування сук за метриту	36
3.5. Витрати на лікування сук за метриту	38
РОЗДІЛ 4. АНАЛІЗ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ	41
ВИСНОВКИ	47
ПРОПОЗИЦІЇ ВИРОБНИЦТВУ	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	50
Додаток А.	55
Додаток Б.	57
Додаток В	59

РЕФЕРАТ

Лифар Є.В. Діагностика, поширення та лікування сук за метриту

Встановлено, що захворюваність сук на метрит становить 19,4 % від загальної кількості незаразних захворювань, зареєстрованих у клініці. Найбільша кількість випадків фіксувалась восени (40,0 %), трохи менше — навесні (30,0 %), тоді як найменший рівень захворюваності відзначено взимку (15,0 %). Найчастіше патологія зустрічалась у вівчарок (42 %), боксерів (25 %) та спанієлів (20 %). У групі 5–6 років частка випадків метирту становила 30 %, у віці 4–5 років — 20 %, а найменша частота (10 %) спостерігалась серед тварин 3–4 років. У сук, які мали п'ять і більше родів, частота піометри була найнижчою — 15,0 %. Серед тварин із кількістю родів до п'яти захворюваність становила 15,0 %, тоді як у тих, хто не народжував, цей показник досягав 30,0 %. Найвищий рівень (50,0 %) фіксувався у тварин, які не мали потомства та отримували гормональні засоби.

Доведено, що клінічна картина піометри у сук характеризується типовими проявами, серед яких найчастішими були загальна млявість, виражена слабкість, блювота, анемія, сухість або легка ціанотичність слизових оболонок, тьмянний шерстний покрив, дегідратація, гіперемія та набряк зовнішніх статевих органів. У багатьох тварин спостерігались виділення з вульви, консистенція та колір яких змінювались залежно від бактеріальної флори: від вершкової до густої сметаноподібної, білого відтінку, з неприємним запахом. При розвитку піометри ультразвук виявляє значне розширення рогів і тіла матки. Структури мають вигляд округлих, анехогенних утворень під сечовим міхуром. Вміст у рогах — анехогенний, однорідний або неоднорідний; стінки потовщені, гіперехогенні, з ознаками гіперплазії ендометрію

Встановлено, що у більшості сук із піометрою спостерігалася виражена лейкоцитозна реакція на тлі зниження концентрації еритроцитів і вмісту гемоглобіну. Аналіз лейкоцитарної формули виявив помітне зменшення кількості еозинофілів, що, ймовірно, вказує на пригнічення механізмів імунної

відповіді. Водночас реєструвалася нейтрофілія з регенеративним зсувом ядра вліво.

Встановлено, що застосування аглепристону у схемі лікування метриту у сук виявилось високоефективним, забезпечивши одужання 83,3 % тварин, що на 33,3 % перевищує показник контрольної групи.

Кваліфікаційна робота містить 60 сторінок, 8 таблиць, 12 рисунків, список використаних джерел із 35 найменувань, 3 додатки.

Ключові слова суки, Дінолітик, Аглепристон, метрит,

Lifar E.V. Diagnosis, spread and treatment of bitches for metritis

It was established that the incidence of bitches for metritis is 19.4% of the total number of non-communicable diseases registered in the clinic. The largest number of cases was recorded in autumn (40.0%), slightly less in spring (30.0%), while the lowest incidence was noted in winter (15.0%). The pathology was most often found in shepherd dogs (42%), boxers (25%) and spaniels (20%). In the group of 5–6 years, the proportion of cases of metritis was 30%, at the age of 4–5 years — 20%, and the lowest frequency (10%) was observed among animals 3–4 years old. In bitches that had five or more births, the frequency of pyometra was the lowest — 15.0%. Among animals with up to five births, the incidence was 15.0%, while in those that did not give birth, this figure reached 30.0%. The highest level (50.0%) was recorded in animals that did not have offspring and received hormonal drugs. It has been proven that the clinical picture of pyometra in bitches is characterized by typical manifestations, among which the most frequent were general lethargy, severe weakness, vomiting, anemia, dryness or slight cyanosis of the mucous membranes, dull fur, dehydration, hyperemia and edema of the external genitalia. Many animals had discharge from the vulva, the consistency and color of which changed depending on the bacterial flora: from creamy to thick sour cream, white in color, with an unpleasant odor. With the development of pyometra, ultrasound reveals a significant expansion of the horns and body of the uterus. The structures have the appearance of rounded, anechoic formations under the bladder. The contents in the horns are anechoic, homogeneous or heterogeneous; the walls are thickened, hyperechoic, with signs of endometrial hyperplasia

It was found that in most bitches with pyometra, a pronounced leukocytosis was observed against the background of a decrease in the concentration of erythrocytes and hemoglobin content. Analysis of the leukocyte formula revealed a noticeable decrease in the number of eosinophils, which probably indicates

suppression of the immune response mechanisms. At the same time, neutrophilia with a regenerative shift of the nucleus to the left was recorded.

It was found that the use of aglepristone in the treatment regimen for metritis in bitches was highly effective, ensuring recovery in 83.3% of animals, which is 33.3% higher than the control group.

The qualification work contains 60 pages, 8 tables, 12 figures, a list of used sources with 35 names, 3 appendices.

Keywords bitches, Dinolytic, Aglepristone, metritis

ВСТУП

Патології репродуктивної системи займають одне з основних місць серед захворювань, що діагностуються у дрібних домашніх тварин. Серед них особливо актуальними є гнійно-запальні процеси в органах відтворення сук. До таких належить піометра — складна патологія, що становить потенційну загрозу для життя тварини та вимагає подальшого вивчення.

Згідно з науковими джерелами, розвиток піометри пов'язаний із гормональним дисбалансом та змінами чутливості рецепторного апарату ендометрію до статевих гормонів. Ці порушення спричиняють гіперплазію слизової оболонки матки, надмірну секрецію залоз, зниження тонусу міометрію та функціональне закриття цервікального каналу.

Піометра належить до найтяжчих форм патології репродуктивної системи у собак. Вона характеризується накопиченням гнійного ексудату в просвіті матки. Більшість дослідників вважає, що ефективність консервативної терапії є низькою, а тому стандартним методом лікування залишається оваріогістеректомія — оперативне видалення матки разом із яєчниками.

Попри ефективність, хірургічне втручання має певні ризики, пов'язані з анестезіологічними ускладненнями та післяопераційними реакціями. Крім того, ця процедура є неприйнятною для цінних племінних тварин, оскільки позбавляє їх здатності до відтворення. Консервативні підходи, що дозволяють зберегти репродуктивну функцію, мають високу вартість та не гарантують уникнення рецидиву [1–20]. Тому особливої ваги набувають своєчасна діагностика, раціональний вибір методу терапії та індивідуалізація лікувального процесу.

Метою цієї роботи є оцінка ефективності різних підходів до терапії сук, хворих на піометру.

Для реалізації мети поставлено такі завдання:

– визначити поширеність метриту у собак;

- охарактеризувати доступні методи діагностики;
- порівняти ефективність різних лікувальних стратегій за метриту.

Об'єктом дослідження є функціональні та морфологічні зміни матки у сук із діагнозом "піометра".

Предметом дослідження виступають засоби діагностики та варіанти терапевтичного лікування, що застосовуються при цій патології.

Наукова новизна роботи полягає у випробуванні та практичному обґрунтуванні сучасних методів лікування піометри, які не лише рятують життя тварини, а й у деяких випадках дозволяють зберегти її репродуктивну функцію.

РОЗДІЛ 1

ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

1.1. Діагностика піометри у сук

Піометра є захворюванням, при якому в порожнині матки накопичується гнійний вміст. Це одна з найпоширеніших патологій репродуктивної системи у собак. Хоча на початкових етапах клінічні прояви можуть бути незначними, за відсутності лікування хвороба стрімко переходить у важкі стани, такі як перитоніт, сепсис та поліорганна недостатність, що загрожують життю тварини.

Попри високу поширеність, деякі аспекти епідеміології, етіології та патогенезу захворювання залишаються недостатньо вивченими. Разом із цим сучасні дослідження значно розширили наше розуміння джерел інфекції, механізмів її розвитку, можливостей діагностики за допомогою біомаркерів та підходів до терапії. Аналіз останніх наукових публікацій дозволяє систематизувати актуальні знання про піометру та окреслити перспективні напрямки подальших досліджень.

Розвиток патології найчастіше відбувається у фазі дієструсу, коли рівень прогестерону в організмі підвищується. Це сприяє гіперсекреції залоз ендометрію, гіперплазії слизової оболонки матки, зниженню скорочувальної активності міометрію та закриттю шийки матки. Одночасно пригнічується місцева імунна відповідь, що створює сприятливі умови для розвитку інфекції.

Серед збудників переважає *Escherichia coli*. Крім неї, у патологічному процесі часто беруть участь *Staphylococcus pseudintermedius* і *Streptococcus canis*. За новими даними, можливими етіологічними агентами також можуть бути менш типові бактерії — *Brucella abortus*, *Corynebacterium* spp., *Porphyromonas* spp. [1–10, 20–25].

ВИСНОВКИ

1. Захворюваність на метрит становить 19,4 % від загальної кількості незаразних захворювань, зареєстрованих у клініці.
2. найбільша кількість випадків фіксувалась восени (40,0 %), трохи менше — навесні (30,0 %), тоді як найменший рівень захворюваності відзначено взимку (15,0 %).
3. Найчастіше патологія зустрічалась у вівчарок (42 %), боксерів (25 %) та спанієлів (20 %).
4. У групі 5–6 років частка випадків метирту становила 30 %, у віці 4–5 років — 20 %, а найменша частота (10 %) спостерігалась серед тварин 3–4 років.
5. У сук, які мали п'ять і більше родів, частота піометри була найнижчою — 15,0 %. Серед тварин із кількістю родів до п'яти захворюваність становила 15,0 %, тоді як у тих, хто не народжував, цей показник досягав 30,0 %. Найвищий рівень (50,0 %) фіксувався у тварин, які не мали потомства та отримували гормональні засоби.
6. Клінічна картина піометри у сук характеризується типовими проявами, серед яких найчастішими були загальна млявість, виражена слабкість, блювота, анемія, сухість або легка ціанотичність слизових оболонок, тьмянний шерстний покрив, дегідратація, гіперемія та набряк зовнішніх статевих органів. У багатьох тварин спостерігались виділення з вульви, консистенція та колір яких змінювались залежно від бактеріальної флори: від вершкової до густої сметаноподібної, білого відтінку, з неприємним запахом.
7. При розвитку піометри ультразвук виявляє значне розширення рогів і тіла матки. Структури мають вигляд округлих, анехогенних утворень під сечовим міхуром. Вміст у рогах — анехогенний, однорідний або неоднорідний; стінки потовщені, гіперехогенні, з ознаками гіперплазії ендометрію

8. У більшості сук із піометрою спостерігалася виражена лейкоцитозна реакція на тлі зниження концентрації еритроцитів і вмісту гемоглобіну в одиниці об'єму крові.

9. Аналіз лейкоцитарної формули виявив помітне зменшення кількості еозинофілів, що, ймовірно, вказує на пригнічення механізмів імунної відповіді. Водночас реєструвалася нейтрофілія з регенеративним зсувом ядра вліво.

10. Застосування аглепристону у схемі лікування метриту у сук виявилось високоефективним, забезпечивши одужання 83,3 % тварин, що на 33,3 % перевищує показник контрольної групи.

11. Витрати на терапію дослідної групи перевищували витрати контрольної на 1200 грн. Проте отримані клінічні результати засвідчили вищу ефективність цієї схеми лікування, що свідчить про її доцільність навіть за вищої вартості.

ПРОПОЗИЦІЇ ВИРОБНИЦТВУ

1. Для лікування сук, хворих на піометру, рекомендовано застосовувати наступну схему медикаментозної терапії Тівортін, 5 мл/кг, внутрішньовенно крапельно, 1 раз на добу протягом 5 днів), антибактеріальне лікування (Гепациф, 25 мг/кг, 2 рази на добу протягом 5 діб), та Аглепристон у дозі 10 мг/кг маси тіла підшкірно дворазово з інтервалом 24 години. Застосування цієї схеми забезпечує високий відсоток клінічного одужання та знижує ризик необхідності хірургічного втручання

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Hagman R. Pyometra in Small Animals 2.0. *Vet Clin North Am Small Anim Pract.* 2022 May;52(3):631-657. doi: 10.1016/j.cvsm.2022.01.004. PMID: 35465903.
2. Malik K. Unusual case of pyometra in a bichon frise dog. *Can Vet J.* 2017 Dec;58(12):1326-1328. PMID: 29203946; PMCID: PMC5680727
3. Кравченко І. В. Розповсюдження акушерської та гінекологічної патології у самиць м'ясоїдних в умовах державної лікарні ветеринарної медицини міста Дніпропетровськ / І. В. Кравченко, С. В. Сосонний, Л. В. Корейба // Актуальні проблеми розвитку світової науки: зб. наук. праць за матеріалами міжнар. конф. (Київ, 30 бер. 2016 р.). – Ч. 1. – К.: Центр наукових публікацій, 2016. – С. 95–97.
4. Xavier RGC, Santana CH, de Castro YG, de Souza TGV, do Amarante VS, Santos RL, Silva ROS. Canine Pyometra: A Short Review of Current Advances. *Animals (Basel).* 2023 Oct 25;13(21):3310. doi: 10.3390/ani13213310. PMID: 37958065; PMCID: PMC10647846.
5. Fieni F, Topie E, Gogny A. Medical treatment for pyometra in dogs. *Reprod Domest Anim.* 2014 Jun;49 Suppl 2:28-32. doi: 10.1111/rda.12302. PMID: 24947858.
6. Голумбійовська Т.В., Стефаник В.Ю. Порушення відтворної функції у сук та методи діагностики. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С.З. Ґжицького.* 2018. Т. 20, № 83. С. 385-395.
7. Hagman R. Canine pyometra: What is new? *Reprod Domest Anim.* 2017 Apr;52 Suppl 2:288-292. doi: 10.1111/rda.12843. Epub 2016 Nov 3. PMID: 27807901.
8. Ros L, Holst BS, Hagman R. A retrospective study of bitches with pyometra, medically treated with aglepristone. *Theriogenology.* 2014 Dec;82(9):1281-6. doi: 10.1016/j.theriogenology.2014.08.011. Epub 2014 Aug 27. PMID: 25234791.